

NEWSLETTER

Milí naši čitatelia a návštevníci,

hoci sú už teplé letné dni pomaly za nami, veríme, že nás september prekvapí krásnym babím letom. Ešte chvíľku si budeme môcť vychutnať čítanie kníh pri hrejivých lúčoch slnka. Opäť máme pre vás pripravené knižné novinky. Niektoré sú ako stvorené na odдых, iné nadchnú milovníkov umenia, psychológie, ekonómie či vedy a techniky. Počas leta sme sa pustili aj do katalogizácie rozsiahleho knižného daru sci-fi literatúry, čo zaiste poteší milovníkov vedecko-fantastickej literatúry.

Čakajú nás aj významné podujatia a výstavy. Takým bude výstavný projekt Viera – veda – umenie: Jozef Murgaš z Tajova do Wilkes-Barre pri príležitosti 160. výročia narodenia Jozefa Murgaša. Osobitný blok výstavy bude venovaný zachovaným pamiatkam na Jozefa Murgaša a odkazu v nich obsiahnutom. Mnohé budú verejnosti sprístupnené prvýkrát, predovšetkým výtvarné diela, ale aj osobné predmety, archívne dokumenty, audiovizuálne nahrávky, a to v reálnej i digitálnej podobe.

So začiatkom nového školského a akademického roka sa vždy tešíme zvýšenému záujmu zo strany študentov o registráciu v našej knižnici. Ochoťne vás týmto procesom prevedieme a pomôžeme vám nájsť vhodnú literatúru na štúdium. Počas celého mesiaca september vás taktiež pozývame navštíviť aj naše jazykové študovne. Podporte spolu s nami jazykovú rôznorodosť a kultúrnu rozmanitosť pri príležitosti Európskeho dňa jazykov, ktorý sa koná každoročne 26. septembra.

Veríme, že vás náš pestrý program zaujme a tešíme sa na vašu návštevu.

Vaši knihovníci z „ešvékáčky“.

SKRÝVAČKA S KOZLIATKAMI

Prezentácia knihy Zuzany Bogačevičovej
25. september o 16.00 h
Spoločenská sála

Štátna vedecká knižnica v Banskej Bystrici

Vás pozýva

na prezentáciu knihy Zuzany Bogačevičovej

SKRÝVAČKY S KOZLIATKAMI

Prvá rozprávková kniha na Slovensku (nielen) pre deti s poruchou autistického spektra a narušenou komunikačnou schopnosťou

25. septembra 2024 o 16.00 h

Spoločenská sála (1. poschodie)
Lazovná 9
Banská Bystrica

Štátna vedecká knižnica v Banskej Bystrici je štátnou príspevkovou organizáciou Ministerstva kultúry Slovenskej republiky

Mediálni partneri:
RÁDIO REGINA STRETO
Bystricoviny.sk
B3FM 94.3
PRIEKOPNÍK
BBonline.sk
Banskabystrica.Virtualne.sk
InfoLib

Séria 10 tréningov pamäti pre seniorov, ktoré budú realizované 1x týždenne
Prihlasovanie: tel. 048/471 07 54,
ivana.bicanovska@svkbb.eu
Podmienka: platný čitateľský preukaz 2,- € /stretnutie, počet účastníkov je obmedzený na maximálne 15 účastníkov
Tréningy začínajú od 17. septembra o 10.00 h
Spoločenská sála

KLUB (NE)ZÁBUDLIVCOV – 2.
SKUPINA

Stretnutie členov klubu
Prihlasovanie: tel. 048/47 107 54,
ivana.bicanovska@svkbb.eu
Vstupné: 2,- €
18. september o 10.00 h
Spoločenská sála

KLUB (NE)ZÁBUDLIVCOV – 1.
SKUPINA

Stretnutie členov klubu
Prihlasovanie: tel. 048/471 07 54,
ivana.bicanovska@svkbb.eu
Vstupné: 2,- €
12. september o 10.00 h
Spoločenská sála

PRÍZEMIE

ÁTRIUM

VÝSTAVY

GALÉRIA V PODKROVÍ

Viera, veda, umenie: Jozef Murgaš z Tajova do Wilkes-Barre

Výstava k 150. výročiu narodenia vynálezcu

Vernisáž 11. september o 17.00 h

Výstava potrvá do 28. novembra

RANDE S HVIEZDAMI

Výstava fotografií Miro Vojtek

Vernisáž 12. september o 17.00 h

Výstava potrvá do 1. novembra

VÝSTAVA FOTOGRFÍ OSOBNOSTÍ UMENIA A KULTÚRY
ŠTÁTNA VEDECKÁ KNIŽNICA (ÁTRIUM)
Lazovná 9, Banská Bystrica

Účinkujúci:

Vladimír Homola - folklor

Ondrej Kalamár - aforizmy

Marcel Páleš - poézia

Soňa HanzlKopčanová - spev

Billyan Picot - spev

Robert Mikla - spev

a ďalší ...

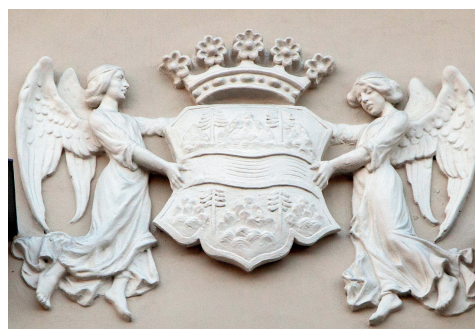
STÁLE VÝSTAVY A EXKURZIE V ŠVK

Župný dom a jeho „GENIUS LOCI“
Turistické exkurzie do priestorov bývalého
Župného domu a expozícií Literárneho
a hudobného múzea pre individuálnych
návštevníkov a skupiny

Na objednanie: 048/471 07 76,

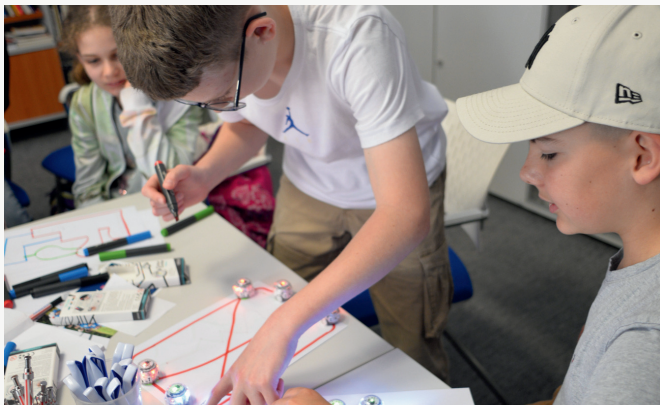
exkurzie@svkbb.eu

Vstupné 2,- €

PRÍZEMIE

VEDA V HRAČKÁCH

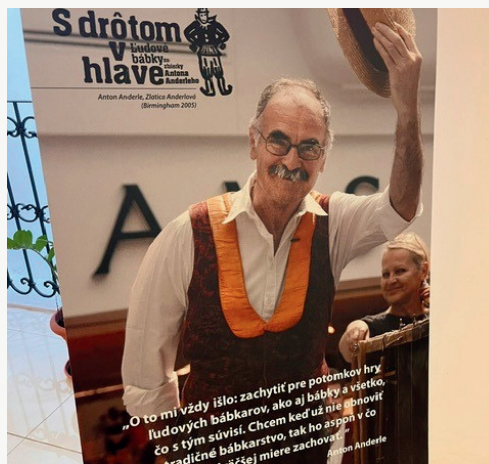

Interaktívna výstava vedeckých hračiek,
jednoduchých experimentov
a hlavolamov
Individuálni návštevníci
a skupiny na objednanie: 048/471 07 51,
vedavhrackach@svkbb.eu
Vstupné 2,- €
Librarium

I.POSCHODIE

S DRÔTOM V HLAVE - ANDERLEHO ZBIERKY

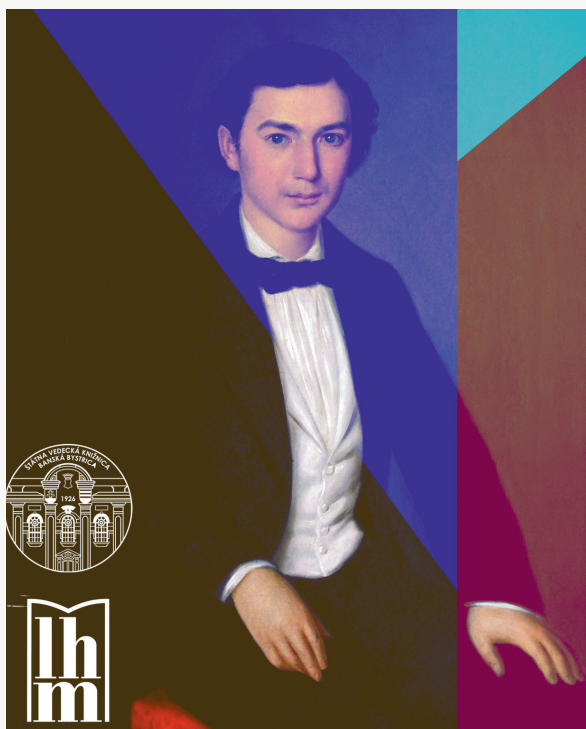
Výstava pri príležitosti 80. nedožitých
narodenín bábkohorca Antona Anderleho
Výstava potrvá do 4. októbra

LITERÁRNE A HUDBNÉ MÚZEUM

S HUDBOU V DUŠI

Výstavka pri príležitosti 200. výročia narodenia hudobného skladateľa, regenschoriho a pedagóga Jána Egryho
27. september - 17. január
Výstavné priestory na 2. poschodí

FESTIVAL LITERÁRNA BANSKÁ BYSTRICA

XXVI. ročník festivalu venovaný pamiatke banskobystrického spisovateľa Mikuláša Kováča
23.-27. september
Expozície Literárneho a hudobného múzea

K DEJINÁM ... TIBORA SEDLICKÉHO

Výstavka k 100. výročiu narodenia slovenského hudobného pedagóga a dirigenta
Vernisáž výstavy s komentovanou prehliadkou s kurátorom výstavy Petrom Filínom
2. september o 16.00 h
Výstava potrvá do 8. januára
Výstavné priestory v expozícii Múzeum – domov múz

Z NOVOHRADU DO BYSTRICE

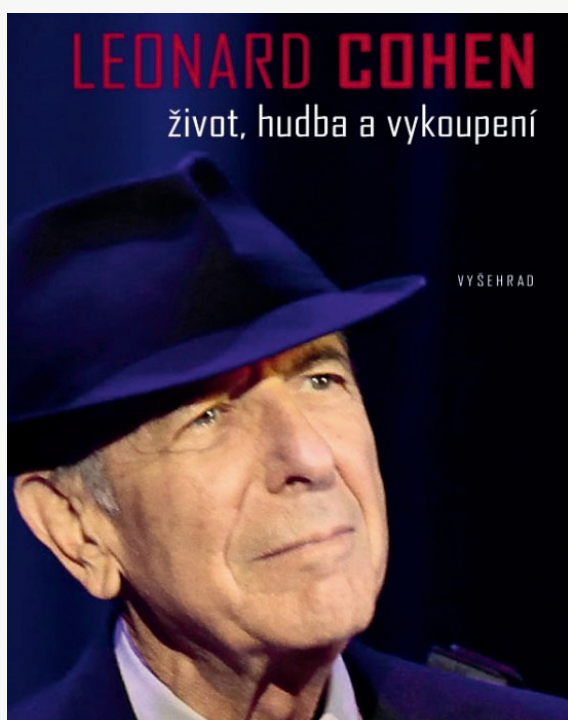
Výstavka k 100. výročiu narodenia literárneho historika, vysokoškolského pedagóga Zdenka Kasáča
Výstava potrvá do 20. septembra

HUDOBNÉ ÁTRIUM

FENOMÉNY FOLKU

Audiovizuálna výstava s ponukou projekcií filmových dokumentov a koncertných záznamov kľúčových osobností folkovej scény. Pripomenieme si 90. výročie narodenia básnika a speváka Leonarda Cohena, ale aj tvorbu speváka a skladateľa Boba Dylana
2.-30. september

HUDOBNÝ SVET VZDIALENÝCH KULTÚR

Objavujte pestrosť zvukov a harmónií, spoznajte históriu a zvuky tradičných etnických nástrojov rôznych kultúr a vzdialených hudobných svetov

Komentovaná prehliadka s interakciou účastníkov

Návštevníkom sú nástroje k dispozícii v rámci otváracích hodín

Pre rezerváciu termínu kontaktujte:

048/471 07 44, hudobneatrium@svkbb.eu

Vstupné 2,- €

Potrvá do 31. decembra

STÁLE MÚZEJNÉ EXPOZÍCIE LHM

Múzeum – domov múz

Ľudové hudobné nástroje na Slovensku

Bábkarský salón,

otvorené denne 10.00 – 17.00 h, posledný vstup o 16.00 h

Pamätný dom J. G. Tajovského v Tajove,

otvorené SEPTEMBER – JÚN:

utorok – nedeľa 9.00 – 16.00 h (potrebné dohodnúť návštevu 2 dni vopred)

kontakt: 0905 303 593, lhmbb@svkbb.eu

ČAKRT, M.: [Typologie osobnosti pro manažery : manažerské styly, rozhodování, komunikace, konflikty, týmová práce, time management a změny.](#) Praha : Portál, 2024. 332 strán. ISBN 978-80-262-2133-3.

Úspěšná a léty prověřená kniha významného domácího autora, poradce a trenéra vychází z typologie osobnosti, která je založená na teorii C. G. Junga a je velmi oblíbená zejména ve firemním prostředí. Publikace nabízí nástroje, jak na základě poznání typů porozumět sobě samým a uvědomit si vlastní manažerský a pracovní styl, abychom mohli dobře komunikovat, řešit problémové situace, zacházet se změnami a jednat proaktivně. Schopnost vyváženě používat vlastní psychické preference a být si vědom svých odvrácených, méně vyvinutých stránek je prvním krokem k spokojenosti a úspěchu. Potom budeme moci lépe chápat a přijímat i druhé, např. kolegy, nadřízené či členy svého týmu, a uvidíme, že to, co je jiné, není nezbytně horší, ale naopak nás může vhodně doplňovat. Poznání osobnostní typologie tedy vede k lepšímu vyladění na vzájemné schopnosti a potřeby.

MARLETTO, CH.: [Věda možného a nemožného : fyzikova cesta zemí kontrafaktuálů.](#) Praha : Argo : Dokořán, 2024. 150 strán. ISBN 978-80-257-4319-5, 978-80-7675-174-3.

Existuje obrovská třída věcí, které věda dosud téměř zcela opomíjela. Jsou klíčové pro pochopení fyzické reality jak v každodenním životě, tak na úrovni jevů, jimiž se zabývá fyzika, přesto se tradičně předpokládalo, že je nelze zahrnout do souboru vědeckých vysvětlení. Nejsou to fakta o tom, co je, ale o tom, co by mohlo být (kontrafaktuály). Podle fyzičky Chiary Marletto se zohlednění kontrafaktuálů může stát příslibem revoluce ve způsobu formulování základních fyzikálních poznatků a poskytnutí vhodných nástrojů pro řešení nových technologických výzev – od dodání nové generace zařízení pro zpracování informací přes univerzální kvantový počítač až po návrh umělé inteligence. Každá kapitola v knize popisuje, jak lze pomocí tohoto přístupu vyřešit zapeklitý problém ve vědě, a je doplněna krátkými fiktivními příběhy, které vysvětlují hlavní myšlenku kapitoly. Jak Marletto ukazuje, úvahy o tom, co je možné, nám mohou poskytnout úplnější a nadějnější obraz fyzického světa.

SEAGULL, B.: [Prečo majú chlapi bradavky? : a ďalších 73 zvláštnych otázok, na ktoré vie odpovedať len veda.](#) Bratislava : Fragment, 2024. 239 strán ISBN 978-80-566-4024-1.

Veda vie byť zábavná! V tejto knižke sa dozvieš, ako získať železo z raňajkových cereálií, že ryby komunikujú prdmi, ako urobiť zelené volské oko, prečo majú tigre pruhy a nie bodky, a mnoho iného.

MARSCH, E.: [*Creating digital exhibits for cultural institutions : a guide.*](#) London New York : Routledge, 2023. 194 strán. ISBN 978-1-032-29416-2, 978-1-032-29418-6, 978-1-003-30149-3.

Creating Digital Exhibits for Cultural Institutions will show you how to create digital exhibits and experiences for your users that will be informative, accessible and engaging. Illustrated with real-world examples of digital exhibits from a range of GLAMs, the book addresses the many analytical aspects and practical considerations involved in the creation of such exhibits. It will support you as you go about: analyzing content to find hidden themes, applying principles from the museum exhibit literature, placing your content within internal and external information ecosystems, selecting exhibit software, and finding ways to recognize and use your own creativity. Demonstrating that an exhibit provides a useful and creative connecting point where your content, your organization, and your audience can meet, the book also demonstrates that such exhibits can provide a way to revisit difficult and painful material in a way that includes frank and enlightened analyses of issues such as racism, colonialism, sexism, class, and LGBTQI+ issues. Creating Digital Exhibits for Cultural Institutions is an essential resource for librarians, archivists, and other cultural heritage professionals who want to promote their institution's digital content to the widest possible audience. Academics and students working in the fields of library and information science, museum studies and digital humanities will also find much to interest them within the pages of this book.

**FILOZOFIA
PSYCHOLÓGIA**

PSYCHOLÓGIA

BENÍČKOVÁ, T. – PERUTH, K.: [*Psycholožky v županu : 10x neformálně o duševním zdraví.*](#) Praha : Portál, 2024. 238 strán. ISBN 978-80-262-2137-1.

Kniha dvou mladých psycholožek a autorek stejnojmenného podcastu přibližuje širší veřejnosti psychologii a péči o duševní zdraví skrze aktuální problémy a praktická doporučení. Přináší čtenářům jednotlivá odborná témata autenticky a uvolněně, přičemž se vždy opírá o evidence-based výzkumy a doporučení. Pomáhá udělat si jasno v otázkách, které se týkají nás všech, kdo žijeme ve 21. století a ve světě sociálních sítí, nových médií, změn a krizí. Díky zkušenostem z psychologické a psychoterapeutické praxe přibližuje témata skrze často se opakující příběhy či vzorce a poskytuje v každé kapitole i návody, tipy a praktická východiska. Kniha dává čtenářům naději na zlepšení jejich duševního života, je optimisticky laděná a dokonce i zábavná.

LYONS, S.: [*Nekončící drama : jak zmírnit vypjaté prožívání.*](#) Praha : Portál, 2024. 279 strán. ISBN 978-80-262-2134-0.

Znáte někoho, kdo jako by si liboval v krizi? Někoho, kdo si vytváří vypjaté situace i tam, kde nejsou? Často takové lidi označujeme jako "hysterky" či "chaotiky", přitom ale trpí i oni sami, protože se nacházejí v setrvalém stavu stresu a vnitřní nejistoty. Jedná se o jedince, kteří prostřednictvím dramatu řeší pocit, že nejsou dost "živí", že mezi nimi a ostatními je nějaká bariéra, že něco v jejich životě je špatně. Podobně jako u jiných typů závislostí se zvyšuje jejich tolerance vůči tomu, co prožívají, takže potřebují stále kritičtější situace a své blízké vtahují do stále větších dramatu. Lékem na závislost na dramatech je podle autora pocit, že daný jedinec někam náleží, že má skutečné vztahy s druhými lidmi. Lyons zároveň ukazuje, že podobný mechanismus se vyskytuje v celkovém nastavení společnosti. Kniha vám pomůže odhalit, jak objevit závislost na dramatech u jiných lidí i sami u sebe, a nabídne vám různé metody, jak tento stav léčit pomocí meditace, vizualizace, práce s myšlenkami, dýchání či psaní deníku. Knihu využijí i terapeuti, kteří mají klienty s některými poruchami osobnosti.

SCHNACK, K.: [Prekonajte úzkosť : desať krokov, ako zmeniť svoj život.](#) Bratislava : N Press, s.r.o., 2024. 398 strán. ISBN 978-80-8230-244-1.

Ako si poradiť s úzkostnými myšlienkami? Ako zvládnuť silné emócie? Ako upokojiť nervový systém? Ako sa konfrontovať so strachom? Dr. Kirren Schnack je klinická psychologička s doktorátom z Oxfordskej univerzity a dvadsaťročnou praxou. V knihe *Prekonajte úzkosť* opisuje sériu nástrojov, ktoré môžete použiť v situáciách, keď vás prepadne úzkosť. Ich cieľom je tiež pomôcť vám pochopiť, čím prechádzate, a zmeniť to, ako sa cítite. Niekedy je to jednoduchšie, než si myslíte. Autorka tvrdí, že úzkosť nie je niečo nemenné a nemusí vás sprevádzať navždy. Či už potrebujete oporu, aby ste sa znovu cítili vo svojej koži, alebo vás úzkostné myšlienky prenasledujú dlhšiu dobu, kniha *Prekonajte úzkosť* vám ponúka pomoc, ktorú hľadáte. Nie každý má prístup k psychoterapii a nie každý ju potrebuje, no všetci by sme uvítali vo svojom živote viac pokoja. Autorka v desiatich kapitolách vysvetľuje, ako zvládnuť úzkostné myšlienky, stres či neistotu, no zaoberá sa aj problematikou traumy. Každá kapitola posúva o krok vpred k životu bez úzkosti. V knihe uvádza aj jednoduché a krátke cvičenia na potlačenie úzkosti a množstvo klinicky overených metód, ktoré majú pomôcť nájsť pokoj v živote.

VAN DIJK, S.: [Nemusiš si ubližovať : rádce pro teenagery se sebeпоškozujícím chováním.](#) Praha : Portál, 2023. 175 strán. ISBN 978-80-262-2067-1.

Přestaň si ubližovat – teď a napořád! Řežeš se nebo se sebeпоškozuješ? Máš pocit, že ti bolest pomáhá zvládat chvíle, kdy se cítíš jako slabý, bezmocný člověk? Děláš to, aby se ti povedlo zmírnit emoční bolest nebo aby se ti ve světě, který je pro tebe složitý, dařilo cítit něco jiného než naprostou prázdnotu? Existuje mnoho důvodů, proč se lidé uchylují k sebeпоškozování. A pravda o něm je jediná: sebeпоškozování je destruktivní a někdy i život ohrožující cesta, jak zvládat emoční bolest. Naštěstí existují bezpečnější způsoby, jak zacházet se svými emocemi. V knize *Nemusiš si ubližovat* představuje psycholožka a specialista v dialektické behaviorální terapii Sheri Van Dijk účinné dovednosti, které ti pomohou zvládat bouře emocí. Ve chvíli, kdy tě uchvátí snaha o sebeubližování, najdeš v této knize možnosti, jak jim odolat a pracovat se sebou bezpečněji. Kniha osloví i rodiče a terapeuty teenagerů se sebeпоškozovacím chováním, s depresí, úzkostmi a hraniční poruchou osobnosti a může se stát oporou pro terapeutické programy. Využijí ji i učitelé a školní psychologové.

WILLIAMS, R.: [Jak zvládnout organizaci času : 25 metod a strategií.](#) Praha : Portál, 2024. 174 strán. ISBN 978-80-262-2122-7.

Stále nestíháte, a ať děláte, co děláte, nikdy nepřijdete včas? Váš seznam úkolů se rychle zaplňuje, ale že byste je stíhali i řešit, o tom se mluvit nedá? Jak vystoupit ze začarovaného kolečka pro křečky, určit si priority a vytřídit balast, který k ničemu nevede? Zejména když je vaším každodenním pomocníkem ADHD neboli porucha pozornosti spojená s hyperaktivitou, nabídne vám tato kniha praktické metody a strategie, které vám pomohou v budování motivace a zvládnete díky ní lépe organizaci času. Zbavíte se tím stresu a najednou zjistíte, že existuje i něco jako volný čas. 25 různých technik vychází z kognitivně-behaviorální terapie, mindfulness a klasické psychoterapie a jejich kombinace vám pomůže proměnit způsob, jakým zacházíte s časem, v efektivnější.

FILOZOFIA MORÁLKY
ETIKA
PRAKTICKÁ FILOZOFIA

HOLUBOVÁ, D. – DUDOŇ, M.: [Neskrývaná láska.](#) [Bratislava] : Dorota Holubová, 2023. 96 strán. ISBN 978-80-570-5217.

O krizi, víre, pomoci, sile a laskavosti. Milníky súčasnosti v rozhovoru se známým knězem a přírodovědcem. Pandemie, válka na Ukrajině a další události přinesly do našich životů dosud neznámou dávku obav a nejistoty. Jak zvládat mezní situace a co za ponaučení si z nich odnést? Proč je v dnešním světě důležitá víra a jak může pomáhat jednotlivci i společnosti? Jak člověka formuje násilí, strach, nemoc a vyhrcoené situace? Nejen na tyto otázky hledá Marek Orko Vácha odpovědi v rozhovoru, který vnáší světlo do temných zákoutí nelehké doby.

SPOLOČENSKÉ
VEDY

DEMOGRAFIA
SOCIOLOGIA
ŠTATISTIKA

KOSNÁČ, P. – GLOSS, H. (eds.): [Súdržnosť na Slovensku : čo drží krajinu pokope a na čom sa rozpadá?](#) [Bratislava] : DEKK Inštitút, 2023. 371 strán. ISBN 978-80-974572-0-4.

Cieľom publikácie je otvoriť na Slovensku diskusiu o témach dôvery, patriotizmu a spoločenskej súdržnosti v našej krajine. Kniha chce slúžiť všetkým, ktorí vnímajú tému súdržnosti v našej spoločnosti ako dôležitú: útvárom štátnej správy, policy-makerom, akadémií, médiám aj občianskej spoločnosti.

MAKATURA, I.: [Základy bezpečnostných opatrení : príručka manažéra kybernetickej bezpečnosti.](#) Žilina : Poradca podnikateľa, s.r.o., 2024. 199 strán. ISBN 978-80-8186-161-1.

Ambíciou tejto publikácie je poskytnúť nezávislý pohľad na výkladové a aplikačné problémy, praktickú stránku požiadaviek na bezpečnostné opatrenia vrátane vysvetlenia všeobecného významu opatrení a procesných povinností, ktoré vyplývajú povinným osobám z legislatívy. Príručka je určená na vzdelávanie dospelých, teda čitateľom, ktorí už majú určitú prax v informatike a v manažmente. Preto jednotlivé témy nie sú rozpracované do úplného technického detailu. Primárnou snahou bolo prepojiť požiadavky právnych predpisov, najmä zákona o kybernetickej bezpečnosti, s praktickými otázkami kybernetickej bezpečnosti a poskytnúť náhľad do problematiky aplikácie bezpečnostných opatrení.

So zreteľom na neustále sa rozvíjajúce hrozby v oblasti informačnej a kybernetickej bezpečnosti je ošetrovanie rizík, spojených s kybernetickou bezpečnosťou, jednou z hlavných výziev pre zabezpečenie udržateľného a dôveryhodného digitálneho trhu. Príručka nie je iba teóriou, ktorá nikdy nebola overená v praxi, ale naopak — pohľadom a poznámkami z reálnej praxe informačnej a kybernetickej bezpečnosti

PAPE-RASCHEN, K.: [Komunikace s lidmi s demencí : 100 otázek pro praxi](#). Praha : Portál, 2024. 116 strán. ISBN 978-80-262-2154-8.

Dobře komunikovat znamená dobře pečovat. Kniha představuje základy komunikace při péči o pacienty, ale zaměřuje se zejména na osoby s demencí. Důležité je, aby se člověk s demencí cítil respektovaný a oceňovaný (hovoří se o tzv. validaci). Kniha popisuje, jakou roli má komunikace v různých modelech péče. Najdeme zde řadu užitečných tipů – např. ohledně nepoužívání otázek začínajících na proč, mluvení v první osobě a v kladných větech, v dialektu nemocného, pomalu a klidně, ve stejné výšce očí, autenticky, se zahrnutím pacientových neverbálních signálů. Cílem je komunikovat citlivě, eticky a předcházet nedorozumění a náročným situacím. Kniha, která je doprovázená příklady z praxe, je vhodná pro profesionály, kteří se zabývají léčbou osob s demencí, i pro všechny ty, kdo o ně pečují v pracovním i osobním kontextu.

SAKMÁROVÁ, D.: [Mačkohlavý orol, alebo, Cesta do tajov čínskej a kórejskej kultúry](#). [Banská Bystrica] : inspira publishing , 2024. 272 strán. ISBN 978-80-99949-40-0.

Vypravte sa aj vy s Mačkohlavým orlom na nevšednú cestu za tajmi Ďalekého východu. Preletíte spolu ponad veľký čínsky radiátorový múr, spiaceho draka a rohatú obludu, až postupne zosadnete na cisárskych dvoroch, na ostrove morských žien či v korune smradľavého ginka, alebo u cvrčkov v ich zimnom sídle z tekvice. A kde, naopak, určite nepristanete? No predsa na 4. poschodí...Dominika, autorka úspešných poviedkových kníh Mačací kožuch a fava pri Čínskom múre a Kórejské halušky, vo svojej tretej knihe pre vás pripravila bezmála stovku kapitol, spestrených fotografiami a ďalšími originálnymi ilustráciami Michaely Ahonen. Prevedie vás viacerými obdobiami, od čias prvej čínskej dynastie až po súčasnú dobu, a poodhalí množstvo pútavých, prekvapujúcich a nezriedka aj úsmevných zaujímavostí z čínskej a kórejskej kultúry. Medzi iným sa tak dozviete aj odpovede na otázky: Prečo je v Číne potrebná príbuzenská kalkulačka? V ktorej krajine sa nosila sukňa na hlave? Kto nechal zaviesť telefónnu linku na kórejský cintorín? Ako vedeli Čiňania už pred stovkami rokov lajkovať obrazy? Na ktorú skúšku by ste si museli nosiť perinu? A, samozrejme, aj to, čo je v skutočnosti mačkohlavý orol. Stačí už len otvoriť knihu a vydať sa na túto neobyčajnú cestu...

TÍŽIK, M. (ed.): [Sociológia a vedecké skúmanie náboženstva v nelnáboženskom svete : kniha abstraktov a program z česko-slovenskej konferencie](#). Bratislava : Sociologický ústav SAV, v.v.i., 2024. 21 strán. ISBN 978-80-89897-45-2.

Popri sociológii náboženstva sa v súčasnosti stále viac pozornosti venuje skúmaniu tzv. ľudí bez vyznania a sú snahy o budovanie špecifickej subdisciplíny sociológie a vedeckého skúmania svetonázorov. Toto vedie k rastúcemu záujmu o potrebu definovania samotného pojmu náboženstvo a identifikovania rôznych podôb náboženských aj nenáboženských presvedčení, zdieľaných kolektívne, ale aj individuálne. Jednou z dôležitých výskumných otázok je, ako rôzne skupiny a jednotlivci prakticky zachovávajú a odovzdávajú svoju predstavu o svete medzigeneračne a iným ľuďom a aké rôzne formy tieto prenosy môžu mať. Procesy racionalizácie, sekularizácie a individualizácie moderných spoločností v tomto zohrávajú dôležitú úlohu. Cieľom konferencie je poskytnúť priestor nie len pre reflexie súčasných teórií náboženstva, nenáboženskosti a modernizácie, ale aj priestor na reflexiu metodologických nástrojov využívaných v spoločenskovednom výskume. Najmä v kvantitatívnych výskumoch je pri definovaní náboženstva silne prítomný prístup ovplyvnený kresťanskými a cirkevnými tradíciami. Tradičné spôsoby analýzy náboženstva nie sú dostatočne vybavené na analýzu náboženstva mimo kresťanských spoločností a preto sú sa stále viac do popredia dostáva záujem o etnografické a kvalitatívne prístupy, ktoré sa snažia o odкрытие nie len tradičných foriem náboženského života v súčasnom stredoeurópskom priestore.

RUBISOVÁ, I, (ed.): Zvýšenie odolnosti Slovenska voči hybridným hrozbám pomocou posilnenia kapacít verejnej správy : zborník príspevkov. Bratislava : Akadémia Policajného zboru v Bratislave, 2024. 325 strán. ISBN 978-80-8293-010-1.

Publikácia je výstupom z konferencie, národného projektu zvýšenia odolnosti Slovenska voči pôsobeniu hybridných hrozieb pomocou realizácie komplexného súboru opatrení zahŕňajúcich optimalizáciu procesov v subjektoch verejnej správy, úpravou regulačného rámca, zvýšením kapacít a získaním nových kompetencií a zručností subjektami verejnej správy.

POLITIKA

BÁRDY, P.: Zuzana Čaputová : odvaha k ľudskosti. [Bratislava] : Ringier Slovakia Media, s. r. o., [2024]. 287 strán. ISBN 978-80-69052-11-6.

Tretia kniha Petra Bárdyho vás opäť zavedie do zákulisia slovenskej politickej scény. Na rozdiel od predchádzajúcich dvoch titulov však bude v centre príbehu žena. Prezidentka Zuzana Čaputová, ktorá pár mesiacov po vražde Jána Kuciaka a Martiny Kušnírovej ohlásila kandidatúru a ako politická outsiderka porazila ostrieľaného diplomata symbolizujúceho toxicitu vlád Smeru. Veľké víťazstvo znamenalo aj veľké očakávania a nádeje zo strany slovenskej verejnosti. Nakoľko sa ich podarilo naplniť, sa dozviete v najnovšej knihe z dielne Aktuality.sk Zuzana Čaputová – Odvaha k ľudskosti. Šéfredaktor Aktuality.sk sa podobne ako pri písaní predchádzajúcich dvoch politických bestsellerov stretol s mnohými ľuďmi z okolia ústrednej postavy knihy: nielen so súputníkmi, so spolupracovníkmi a s blízkymi ľuďmi Zuzany Čaputovej, ale aj s analytikmi a odborníkmi na slovenskú i zahraničnú politiku. Výsledkom niekoľkomesačného úsilia je obraz prvej ženy v prezidentskom kresle zasadený do turbulentného príbehu slovenskej demokracie. Kniha s názvom Zuzana Čaputová – Odvaha k ľudskosti však nebude iba portrétom štátničky a zrkadlom slovenskej politiky reprezentovanej takmer výlučne mužmi. Bude aj sondou do mysle a pocitov obyčajnej ženy Zuzany Čaputovej – matky dvoch dcér, právničky a občianskej aktivistky, ktorá sa rozhodla postaviť zlomoci mocných.

PRÁVO PRÁVNÁ VEDA

GAJDOŠOVÁ, M.: Zákon č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov : komentár. Žilina : Poradca podnikateľa, s.r.o., 2024. 189 strán. ISBN 978-80-8186-159-8.

Na základe úpravy zákona o združovaní občanov v Slovenskej republike v súčasnosti pôsobí približne 60-tisíc občianskych združení, odborových organizácií a organizácií zamestnávateľov. Predkladaný komentár je v zásade prvým komplexným slovenským komentárom k zákonu č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov. Keďže právo slobodne sa združovať v združeniach je jedným z ústavne garantovaných politických práv, komentár komunikuje aj s vedeckou a odbornou literatúrou ústavného práva. Právo slobodne sa združovať v združeniach má interdisciplinárny rozmer, preto komentár nadväzuje taktiež na základnú civilistickú spisbu, spisbu obchodného a správneho práva, napokon aj na spisbu trestného práva. Napokon komentár zahŕňa nielen aplikačnú prax slovenských a českých súdov, ale aj rozhodovacia činnosť Európskeho súdu pre ľudské práva. Komentár nadväzuje taktiež na zákon č. 346/2018 Z. z. o registri mimovládnych neziskových organizácií a o zmene a doplnení niektorých zákonov a pri jednotlivých ustanoveniach prepája práva a povinnosti združení a ministerstva vnútra pri zapisovaní údajov v danom registri. Komentár je určený právnickej verejnosti v oblasti tvorby, realizácie a aplikácie práva, v oblasti právnej vedy, tiež je určený študentom práva, no azda bude nápomocný aj širokej verejnosti.

KUCBEL, D.: Predvídateľnosť sporového konania. Žilina : Poradca podnikateľa, s.r.o., 2024. 320 strán. ISBN 978-80-8186-163-5.

Efektívnosť a predvídateľnosť rozhodovania je základným princípom, od ktorého by sa mal odvíjať procesný postup súdu pri riešení civilných sporov. V súvislosti s tým dielo poskytuje osobitný komentár k vybraným častiam Civilného sporového poriadku, ktorý je zameraný na právnu prax a zvládanie vybraných situácií, ktoré v priebehu sporového konania môžu nastať. Zameriava sa na to, ako by mali súd a sporové strany pristupovať k výkladu procesných inštitútov a ako v spore postupovať s cieľom rýchleho a efektívneho postupu vo veci. Toto dielo nie je možné považovať za doktrínálny výklad procesného kódexu, ale za skúsenosti autora pri jeho aplikovaní. Čitateľ v publikácii nájde množstvo príkladov, vzorov, ako aj poznatkov zo súdnej praxe. Úlohou autora bolo priblížiť odlišný prístup k sporom oproti zaužíwanej súdnej praxi, ktorá sa, žiaľ, vyznačuje naďalej neprímeranou dĺžkou konania. V publikácii je poskytnutý návod, ako doceliť správnu aplikáciu koncentrácie konania, zachovať zásadu rozhodnutia na prvom pojednávaní, kedy použiť predbežné prejednanie sporu so zameraním na osobitnú poučovaciu povinnosť súdu, ktorá v podmienkach právnej doktríny na území Slovenskej republiky ešte nebola doposiaľ dostatočne spracovaná. V nadväznosti na to autor poskytuje výklad postupu súdu, ktorý by mal zodpovedať sociálnej koncepcii sporového konania a prostriedky na presadenie pozície tzv. silného sudcu. Vymedzuje rozsah, v akom sú strany sporu zodpovedné za výsledok sporu s poukazom na ich procesné povinnosti. Z obsahového hľadiska publikácia čerpá tiež zo zahraničnej právnej úpravy, súdnej praxe a právnej doktríny v Českej republike, kde došlo k presadzovaniu moderných inštitútov sporového konania skôr ako na území Slovenskej republiky. Výklad diela sa týka najmä civilného sporového konania na súde prvej inštancie, pretože podľa názoru autora ide o ťažiskovú časť sporového konania. Dielo je určené predovšetkým sudcom, vyšším súdnym úradníkom, advokátom a v neposlednom rade aj právnej teórii. Tým nie je vylúčené, že nájde svoje miesto aj u poslucháčov (študentov) právnických fakúlt ako pomôcka pri štúdiu, ako môže civilné sporové konanie v praxi vyzeráť.

MASLÁK, M.: Pozemkové spoločenstvá. Žilina : Poradca podnikateľa, s.r.o., 2024. 117 strán. ISBN 978-80-8186-162-8.

Monografia je zameraná na špecifickú právnu formu pre naše územie, a to o pozemkových spoločenstvách. V máloktovej dedine či meste na Slovensku nie je pozemkové spoločenstvo, bežne nazývané urbár či komposesorát. Pozemkovým spoločenstvám sa autor venuje dennodenne, nielen v odbornej či vedeckej činnosti, ale aj ako advokát zastupujúci či už samotné spoločenstvá, alebo ich jednotlivých podielnikov. V aplikačnej praxi tejto téme venuje tak málo priestoru, hoci takmer v každej obci na Slovensku pôsobí urbárske spoločenstvo. Pozemkové spoločenstvá sú pri nesmiernej rozdrobenosti vlastníctva ideálnou právnou formou na zabezpečenie hospodárenia v lesoch a na poľnohospodárskej pôde. Pozemkové spoločenstvá sú ideálnou právnou formou na ochranu lesnej a poľnohospodárskej pôdy pred špekulatívnymi nadobúdateľmi. Pozemkové spoločenstvá, hoci sú súkromnými právnickými osobami, svojou činnosťou sledujú verejný záujem v podobe ochrany lesnej a poľnohospodárskej pôdy tým, že na nej podnikajú na účely, na ktoré má táto pôda slúžiť. Autor verí, že pozemkové spoločenstvá budú v našom právnom poriadku ešte mnohé desaťročia. Tomu má pomôcť aj táto monografia, aby objasnila základné otázky týkajúce sa pozemkových spoločenstiev a spoločných nehnuteľností, resp. spoločne obhospodarovaných nehnuteľností, na ktorých pozemkové spoločenstvá zabezpečujú hospodárenie. Je určená najmä samotným spoločenstvám a ich členom, Zároveň si v nej nájdu informácie sudcovia, advokáti ako aj pracovníci okresných úradov pre ich potreby v aplikačnej praxi. V neposlednom rade je monografia určená študentom právnických fakúlt na oboznámenie sa s tým, čo je pozemkové spoločenstvo, ako funguje a aké činnosti vykonáva.

KONEČNÝ, S.: [*Teória a prax vzdelávacej politiky : vybrané kapitoly.*](#) Bratislava : Mayor, s.r.o., 2024. 230 strán. ISBN 978-80-99994-08-0.

Publikácia je prvou tlačenou knižnou publikáciou na Slovensku, predstavujúcou komplexne vzdelávaciu politiku v jej psychologickom, pedagogickom, sociologickom, politologickom, ekonomickom a právnom rámci. Prekračuje ale zároveň včleňuje do svojho rámca školskú politiku, vnímajúc vzdelávanie ako celoživotný proces, naplňajúci život človeka od ranného detstva v rodinnom prostredí až po múdrosť staroby. Zahŕňa procesy od systematického cez príležitostné až po náhodné učenie sa v školskom i mimoškolskom prostredí, analyzuje okrem iného aj otázku nákladov a úžitkov vzdelávania, ako aj také otázky ako vplýva vzdelávacia politika na sociálnu diferenciaciu spoločnosti a ako sociálna diferenciacia spoločnosti vplýva na vzdelávaciu politiku. Všíma si tiež, aké sú prístupy k vzdelávacej politike v dokumentoch svetových, európskych i našich relevantných inštitúcií v rôznych koncepčných a právnych nástrojoch. Publikácia *Teória a prax vzdelávacej politiky* je určená rôznym skupinám čitateľov, vrátane politikov, vzdelávateľov i zodpovedných rodičov.

**VÝCHOVA
VZDELÁVANIE**

KOŽELUH, O.: [*Den v materské škole : tipy a zkušenosti z praxe.*](#) Praha : Portál, 2024. 117 strán. ISBN 978-80-262-2155-5.

Ačkoli kniha vychází z ověřené pedagogické teorie, nabízí velmi čtivého průvodce běžným dnem v mateřské škole. Autor se ptá, zdali si děti mohou mazat chleba k svačině samy, jak zorganizovat náročné situace typu přechodů z jednoho prostředí do druhého, a ukazuje, že děti toho zvládnou mnohem více, než si sami myslíme. Vychází z reálných zkušeností z prostředí MŠ, jakožto i ze zkušeností jeho kolegů, přátel... V MŠ se každý pedagog každý den setkává s desítkami, ne-li stovkami situací, které se pravidelně opakují a které se podle dají dělat lépe, efektivněji. V knize proto najdete jak praktické tipy na zlepšení jednotlivých edukačních aspektů dne v MŠ, tak i teoretické základy daného aspektu.

SACCÀ, V. – ODDONE, D.: [*Aktivity pro rozvoj jemné motoriky : u dětí 2-6 let.*](#) Praha : Portál, 2024. 159 strán. ISBN 978-80-262-2156-2.

Jemná motorika se podílí na většině činností, které denně provádíme. Oblékání, obouvání, čištění zubů..., o vše jsou činnosti, při nichž ji zapojujeme a které se rozvíjejí již od dětství. Čím vyspělejší jemná motorika, tím je dítě samostatnější a lépe se tak zapojí mezi vrstevníky. A to je také záměr této knihy, která nabízí řadu her a činností, jež vedou k rozvoji přesnosti pohybů, manuálních dovedností a koordinace oka a ruky, stejně jako k podpoře kreativity, pozornosti a představitivosti. V první části kniha nabízí činnosti podporující koordinaci, koncentraci, zrakovou pozornost a zručnost. Další část knihy rozvíjí schopnost kontroly a koordinace pohybu. V poslední části najdeme dovednosti, které jsou důležité pro budoucí psaní. Součástí knihy je také 20 pracovních listů, které lze využít k rozvoji jemné motoriky.

VARGOVÁ, M.: *Denník učiteľky*. OZ Rada pre rozvoj materských škôl, 2024. 200 strán. ISBN 978-80-570-5851-9.

Denník učiteľky je kniha zo zákulisia materskej školy, ktorá vznikla z poznámok, ktoré si autorka písala počas učiteľskej a riaditeľskej praxe. Každá udalosť v nej sa naozaj stala, každé slovo bolo povedané, každá myšlienka pomyslená a každá emócia pocítená. Pomocou tohto denníka môžete prežiť deň po dni celý školský rok v materskej škole, s „jej“ deťmi, jej zamestnancami a rodičmi. Autorka vám otvára vnútorný svet „škôlky“, ale aj svoj vlastný. Denník učiteľky prináša príbehy veselé, smutné, také ako ich život priniesol. Tvoria ho rozhovory s deťmi, rodičmi, kolegyňami, ale aj vnútorné rozhovory autorky. Zážitky z porád, školení, cestou do práce a z práce. Úrazy detí, ale aj bláznivá radosť pri hre. Obrovský strach a zodpovednosť učiteľky, ale aj jej očarenie a údiv nad tým, ako deti dokážu reflektovať svet. Byť učiteľkou a riaditeľkou v materskej škole znamená ochotu prevziať zodpovednosť za krehký ľudský život (krát dvadsaťdva), tisíckrát za deň si kľaknúť, postaviť sa, riešiť za minútu šesťdesiat situácií s najvyššou naliehavosťou očami detí, očami rodičov, očami úradov aj očami vlastnými. No znamená to aj každodenný prístup k nehe (nekomplikovanej detskej prítulnosti), možnosť mať skutočné, autentické vzťahy bez masiek (detská otvorenosť) a bezprostrednú spätnú väzbu (detské otázky doslova na telo). Je to svet, v ktorom sa stávate významnou súčasťou množstva ľudských príbehov.

ETNOLÓGIA
ETNOGRAFIA
ZVYKY
OBYČAJE
TRADÍCIE
SPÔSOB ŽIVOTA
FOLKLÓR

BENŽA, M.: *Tradičná kuchyňa Záhoria*. Banská Bystrica : Signis, 2024. 158 strán. ISBN 978-80-99936-65-3.

Monografia etnológa mnohé roky pôsobiaceho v oblasti výskumu tradičných hodnôt Slovenska sa tentokrát zameriava na tradičnú kuchyňu Záhoria. Zaujíma sa však o tradičné jedlá nie z hľadiska receptov, ale z hľadiska príležitosti, kedy sa jedli. Hovorí preto o jedlách všedných i sviatočných dní, o jedlách konzumovaných počas cirkevných sviatkov i rodinných oslavách. Reprezentatívne pôsobiaca publikácia nie je tradičnou kuchárskou knihou, naopak, veľmi zaujímavým spôsobom približuje ruka v ruke s predstavením samotných jedál aj kuchynské vybavenie a jednotlivé sviatky a tradície dodržiavané v širokej oblasti Záhoria. Doplnená je o množstvo fotografií jedál a pôvodných kuchýň, ich vybavenia z dobových záhorských domácností, no jej pridanou hodnotou je nesporne aj uvádzanie nárečových pomenovaní kuchynského vybavenia, ingrediencií aj konkrétnych jedál, z ktorých mnohé už v súčasnom jazyku nenájdeme.

DRENKO, J.: [Rómovia - cigáni v Lučenci : \(historicko - entografický náčrt\)](#). Lučenec : autor vl. nákladom, 2024. 212 strán. ISBN 978-80-570-5638-6.

Rómovia – Cigáni v Lučenci. Taký je názov knihy, ktorú na jar vydal miestny historik Jozef Drenko. V publikácii sa zameriava na dejiny, jazyk i antropológiu tejto komunity v Lučenci od roku 1725 až po súčasnosť. Ako ozrejmil, cieľom publikácie je priblížiť ich históriu, etnografiu a kultúru nielen majoritnej spoločnosti, ale aj samotným Rómom. „Pre nedostatok dostupnej literatúry nemá spoločnosť o Rómoch dosť informácií. V predkladanej monografii sme sa pokúsili opísať rómske etnikum v súčasnosti ako národnostnú menšinu, zanechať tak písomné a obrazové stopy o ňom na území Lučenca a zlepšiť tým vzájomné spolužitie,“ zdôraznil Drenko. Knihu zostavoval 30 rokov. Do života ju uviedli v marci poklepaním husľovým slákom. „Poďakovanie patrí pani Marte Ulickej za grafickú úpravu monografie a komunitnému centru za spoluprácu,“ uzavrel historik.

**MATEMATIKA
PRÍRODNÉ VEDY**

MATEMATIKA

KITAGAWA, K. – REVELL, T.: [Tajný život čísel](#). Bratislava : N Press, s.r.o., 2024. 330 strán. ISBN 978-80-8230-239-7.

Matematika je veda o ideách a o hľadaní spôsobov, ako o nich premýšľať a ako dospieť k nejakým záverom. Jej korene sú nádherne rôznorodé. Nové myšlienky sa nerodili iba na jednom mieste, ich variácie sa objavovali v priebehu celej histórie, čo ilustruje, ako veľmi človeka priťahuje racionálne myslenie. Myšlienky nehľadajú hranice štátov, matematika sa šíri z jedného miesta na druhé vďaka obchodnej a kultúrnej výmene. Napriek tomu nie je vývoj matematiky ani zďaleka priamočiary. Renomovaná historička matematiky Kate Kitagawa a novinár Timothy Revell tvrdia, že história matematiky je nekonečne hlbšia, širšia a bohatšia než príbeh, o ktorom si myslíme, že ho poznáme. Dejiny čísel a matematiky nás zavedú od Hypatie, prvej veľkej matematickej, ktorej myšlienky spôsobili revolúciu v geometrii, vinou čoho prišla o život, ku Karen Uhlenbeckovej, prvej žene, ktorá získala Abelovu cenu, tzv. „nobelovku za matematiku“. Čitatelia sa vydajú na cestu po svete, kde sa stretnú s brilantnými arabskými učencami z tzv. Domu múdrosti, matematického chrámu, ktorého zničenie pri obliehaní Bagdadu v trinástom storočí bolo stratou pravdepodobne na rovnakej úrovni ako Alexandrijská knižnica; s Madhavom zo Sangamagramy, indickým géniom zo štrnásteho storočia, ktorý odhalil ústredné princípy kalkulusu 300 rokov pred narodením Isaaca Newtona; ale aj s černošskými matematikmi z éry boja za občianske práva, ktorí zohrali významnú úlohu pri odstraňovaní rasovej diskriminácie. Za tisíce rokov nájdeme v dejinách matematiky množstvo neobjektívností. Týkajú sa nielen niektorých disciplín a konkrétnych matematikov, ktorým sa dostalo prehnane veľa úcty, ale aj príbehov o jej počiatkoch. O tom všetkom hovorí táto kniha. Je najvyšší čas, aby sme tieto staré pravdy opäť preskúmali a prerozprávali nanovo.

FEKETE, V. (ed.): [Metafora sveta : nová dráma : 20 rokov.](#) Bratislava : Divadelný ústav, 2024. 364 strán. ISBN 978-80-8190-112-6

Kniha vychádza v roku 2024 k jubileu tohto jedinečného festivalu. Podujatie, ktoré je prvým a na Slovensku dnes jediným festivalom zameraným na prezentáciu a podporu súčasnej slovenskej a zahraničnej drámy, každoročne od roku 2005 organizuje Divadelný ústav v Bratislave. Jubilejná publikácia zostavovateľky a riaditeľky festivalu Vladislavy Fekete dokumentuje a hodnotí prostredníctvom bohatého textového a obrazového materiálu vývoj, zlomové roky, významné udalosti, dramaturgické a programové inovácie, ocenené inscenácie atď. a podáva komplexný prehľad o patrónoch, účastníkoch a hosťoch festivalu. V ťažiskovej štúdii jej autorka, Vladislava Fekete, sleduje festival a jeho premeny v kontexte európskeho boomu nového písania, ale aj rozvoja festivalovej kultúry v posledných dvoch desaťročiach. Svoj text uzatvára slovami: „Prvotný impulz stimulácie a podpory uvádzania novej drámy, najmä tej slovenskej, sa v priebehu rokov naplnil. Organizátori si preto položili ďalšie neľahké ciele – zvýšiť povedomie slovenského divadla v zahraničí a rozšíriť cieľové skupiny festivalu, intenzívnejšie prepojiť dve kľúčové zainteresované strany – slovenských divadelníkov a divákov, ktorí majú vzťah k novému, originálnemu a menej známemu. Vznikla zaujímavá atmosféra dôvery a network, ktorý každoročne prijíma nových partnerov, identifikuje nové potenciálne programové línie a zachováva si pritom priazeň širokého spektra náročných divákov. Lebo kultúrne festivaly a podujatia sa čoraz viac stávajú priestormi diskurzu, ktorý umožňuje ľuďom vyjadriť svoje názory na širšie kultúrne, sociálne a politické otázky. Presne takýmto podujatím sa už dvadsať rokov snaží byť aj festival Nová dráma/New Drama.“

ASTRONÓMIA
ASTROFYZIKA
KOZMOLÓGIA
GEODÉZIA

DEGRASSE, T.: [Kozmické záhady : známy televízny astronóm píše o tom, kto sme, ako sme sa sem dostali a kam smerujeme.](#) Bratislava : Tatran, 2024. 309 strán. ISBN 978-80-222-1506-0.

Kde je naše miesto vo vesmíre? Ako sa vyvíjal? Koľko má rokov? Z čoho sa skladá? Sme v ňom sami? Ako sa to začalo? Ako sa to skončí? Čo je vlastne život? Táto kniha dôležitých otázok o vesmíre je určená všetkým obdivovateľom kozmu a vedy, ale aj tým, ktorí chcú pochopiť, kde je ich miesto v našej galaxii. Nová poučná kniha Neila deGrasse Tysona ponúka jedinečný pohľad na záhady a kuriozity vesmíru, pričom využíva bohatý materiál z diskusnej relácie StarTalk, ktorej verzia o kozmických záhadách patrí medzi najobľúbenejšie. Autor sa spolu s uznávaným fyzikom a popularizátorom vedy Jamesom Trefilom na týchto stránkach s pestrým fotografickým materiálom zaoberá veľkými otázkami, ktoré si ľudstvo kladie už po tisícročia: Ako sa začal život? Aké je naše miesto vo vesmíre? Sme v ňom sami? A odpovedá na ne, opierajúc sa o najaktuálnejšie údaje, pozorovania a teórie. Pútavá a zábavná kniha plná objavov, ktoré pomáhajú poskladať stavebné kamene astrofyziky, zaujme čitateľov všetkých vekových kategórií. Otvára okno do nekonečného a zložitého vesmíru, hrozivého a zároveň i láskavého. Dozviete sa, ako sa všetko zrodilo, ako vznikol vesmír, ako pravdepodobne zanikne, či Slnko niekedy zhorí, čo bolo pred Veľkým treskom, čo budeme robiť, ak k Zemi zamieri asteroid, a mnoho iných odpovedí. Pripútajte sa, nezabudnuteľný let vesmírom sa práve začína!

BIOLOGICKÉ VEDY VŠEOBECNE

Brendborg, N.: [Medúzy starnú opačne : prírodné tajomstvá dlhovekosti.](#) Bratislava : Grada Slovakia, s.r.o. - Grada, 2024. 224 strán. ISBN 978-80-8090-804-1.

Vedeli ste, že existujú medúzy, ktoré starnú opačne, stromy, ktoré žijú nerušene tisíce rokov, takmer nesmrteľné baktérie a žraloky, ktoré majú viac ako štyristo rokov? Zdá sa, že príroda so svojimi zázrakmi a záhadami skrýva tajomstvo dlhovekosti. Vďaka vede sme dnes po prvý raz schopní odhaliť záhadu a odpovedať na otázku, ktorú si naši predkovia kládli už stáročia: čo robiť, aby sme žili lepšie a čo najdlhšie? Práve o tejto otázke je tento medzinárodne úspešný bestseller. Molekulárny biológ Nicklas Brendborg, jeden z najlepších európskych vedcov v tejto oblasti, nás zoberie na fascinujúcu cestu objavovania procesov, ako je bunková autofágia a horméza, ktoré umožňujú nášmu telu chrániť sa pred stresom a vonkajšími vplyvmi – varuje nás pred takzvanými zombie bunkami a popisuje látky, ako je rapamycín, ktorá sa zdá byť najnádejnejšou v pretekoch hľadania liekov proti starnutiu. Kombináciou zložitých vedeckých štúdií a vynikajúcou schopnosťou ich interpretácie nás Nicklas Brendborg prevedie svetom výskumu dlhovekosti cez náhodné objavy, špičkové experimenty, rady a riešenia, ako sa vysporiadať so starnutím, a ukazuje, ako každý z nás môže každý deň urobiť malé kroky k dlhšiemu a zdravšiemu životu.

APLIKOVANÉ VEDY MEDICÍNA TECHNOLÓGIA

LEKÁRSKE VEDY MEDICÍNA

BAJER, B.: [Protokol prirodzenej plodnosti : a sexuálneho apetítu.](#) [Bratislava] : Centrum výživy s.r.o., [2023]. 231 strán. ISBN 978-80-8253-008-0.

Ako vieme výživou, pohybom, spánkom, redukciou stresu a mnohými ďalšími oblasťami životosprávy ovplyvniť plodnosť muža a ženy? Odpovede na tieto otázky podložené výskumom, ako aj príklady z praxe a 5 pilierov protokolu plodnosti vám v knihe Protokol prirodzenej plodnosti a sexuálneho apetítu predstaví a vysvetlí jeden z našich najuznávanejších odborníkov. Podľa štatistických údajov je na Slovensku neplodných 15-20 % párov, pričom neoficiálny odhad je ešte vyšší. My však vieme, že v posledných rokoch nerastie iba ženská neplodnosť, ale aj tá mužská (a to možno ešte Autor prehľadne spracoval, vysvetlil a zrozumiteľne napísal všetko, čo by ste o tejto téme mali vedieť, a to tak, aby tieto cenné informácie pochopil naozaj každý. Nebude to však iba o teórii – kniha sa skladá z piatich pilierov protokolu plodnosti, ktoré dávajú do praxe návod, ako zvýšiť šancu na prirodzenú plodnosť alebo úspešnú asistovanú reprodukciu.

BEHARY, W.: [Odzbrojte narcistu : komunikace, empatie, strategie.](#) Praha : Portál, 2024. 231 strán. ISBN 978-80-262-2131-9.

Jistě jste se někdy setkali s člověkem, který se chová arogantně, bez pochopení druhých, nebo neustále dává najevo, že je ta nejlepší superhvězda na světě. Tyto projevy se vyskytují u lidí s narcistickou poruchou osobnosti a je velmi složité s nimi vycházet. Přesto se o to musíme pokoušet, třeba když se narcisticky chová naše kolegyně nebo vedoucí. Ačkoli nás takový vztah frustruje, musíme najít způsob, jak s narcistickým člověkem komunikovat a jak vztah s ním přežít. Tato kniha je praktickým průvodcem, který nás provede zvládáním vztahu s člověkem s narcistickou poruchou osobnosti. Ano, můžeme se snažit dotyčnou osobu ignorovat, ale to nám moc nepomůže. Autorka nabízí techniky efektivní komunikace a ukazuje, jak se nenechat zahrnout do pasti. Otevírá také téma soužití s narcistickým partnerem, jež má často v pozadí spoluzávislost a které může mít velmi negativní dopad na děti. Ukazuje, jak člověku s narcistickou poruchou nastavit hranice a dát najevo, jaké chování nebudete akceptovat. Knihu provázejí četné příklady z praxe.

BENDA, J. [Všímavost a já : od sebeléčení k sebepřesahování.](#) Praha : Portál, 2024. 267 strán. ISBN 978-80-262-2136-4.

Představa, kterou máme sami o sobě, je formována v našem dětství a nezřídka je ovlivněna nejrůznějšími emočními zraněními. Kniha Všímavost a Já popisuje čtyři typy těchto zranění a ukazuje, jak je lze léčit a transformovat prostřednictvím všímavosti a soucitu k sobě. Nabízí postupy, jak odhalovat vlastní skrytá jádrová přesvědčení a jak ošetřovat ty nejbolavější niterné pocity – existenciální strach, stud a osamělost. Věnuje se ale i rozvíjení autentického a transcendentního Já a upozorňuje na nejčastější úskalí, s nimiž se můžeme setkat na duchovní cestě. Kniha čerpá z moderních terapeutických přístupů a integruje poznatky neurověd, psychedelického výzkumu i tradiční buddhistické psychologie. Obsahuje 20 praktických cvičení a představuje postupy a techniky, které lze využít v psychoterapii i v rámci osobního rozvoje.

JIRÁK, R.: [Deliria z pohledu psychiatra.](#) Praha : Galén, [2020]. 109 strán. ISBN 978-80-7492-461-3.

Stručná monografie předního českého psychiatra zkoumá, shrnuje a představuje problematiku delirií - poruch vědomí, kterým není ani v zahraniční odborné literatuře věnována zasloužená péče. Deliria a stavy zmatenosti představují velmi závažné psychické stavy vyskytující se především jako komorbidní poruchy při těžších somatických onemocněních a intoxikacích. Mnohdy se vyskytují také jako komorbidní syndrom u některých demencí. Tyto organické mozkové syndromy zhoršují prognózu somatických poruch, zvyšují mortalitu, prodlužují dobu léčby, zkracují délku života a ohrožují pacienty úpadkem kognitivních funkcí. Výrazně zhoršují kvalitu života pacientů i jejich nejbližších rodinných příslušníků a prodražují terapii. Základní znalosti o deliriích by měli mít lékaři všech klinických oborů, protože se mohou vyskytnout skutečně v kterémkoli věku a u různých somatických stavů.

KOBROVÁ, J. – VÁLKA, R.: [Terapeutické využitie tejpovania.](#) Bratislava : Grada Slovakia s.r.o. - Grada, 2024. 152 strán. ISBN 978-80-8090-666-5.

Kniha komplexne spracováva problematiku tejpovania. Tejpovanie je v súčasnosti jednou z najpopulárnejších metód vo fyzioterapii, rehabilitačnej medicíne aj terapii u športovcov. Kniha prináša okrem praktického využitia pri konkrétnych diagnózach a klinických stavoch aj podrobný popis techník tejpovania a princíp jeho pôsobenia na organizmus. Popisuje aj históriu tejpovania a fyziológiu účinkov tejpovania v závislosti od jeho vlastností. Je určená športovým lekárom, ortopédom, fyzioterapeutom, ergoterapeutom, lekársnym aj nelekárskym odborníkom a je vhodná aj pre študentov bakalárskych a magisterských zdravotníckych odborov.

PROCHASKA, J.O. [Psychoterapeutické systémy : základní přehled přístupů.](#) Praha : Portál, 2024. 935 strán. ISBN 978-80-262-2093-0.

Systematická kniha přináší přehled základních psychoterapeutických směrů včetně psychodynamického, existenciálního, interpersonálního, behaviorálního, kognitivního, systemického, konstruktivistického, multikulturního a integrativního. Jednotlivé školy jsou spolu srovnávány s cílem vytvořit transteoretický pohled na psychoterapii. Každá kapitola je pojata jednotně, takže od příkladu a příslušné teorie osobnosti a psychopatologie se přechází k typickým terapeutickým procesům a podobě terapeutického vztahu, jsou rozebrány různé přístupy v rámci daného směru, pojednány výzkumy efektivit, kritika z pohledu jiných přístupů a také hypotetická kazuistika pacienta C. léčená optikou tohoto přístupu. Nechybějí další příklady ani klíčové pojmy a doporučené zdroje k dalšímu studiu. Obsahem knihy je analýza 15 vůdčích psychoterapeutických směrů a stručný přehled další 32 škol. Autoři docházejí k závěru, že různé pohledy se shodují v tom, jaké procesy navozují změnu, ale liší se v názoru na to, co je třeba měnit. Celosvětově uznávaná kniha, která je určena pro všechny typy psychoterapeutů i studentů psychoterapie, je překladem devátého amerického vydání.

SPECTOR, T.: [Jedlom k lepšiemu životu : veda o zdravom stravovaní.](#) Bratislava : N Press, s.r.o., 2024. 624 strán. ISBN 978-80-8230-231-1.

Britský lékař a spisovatel Tim Spector přináší další fantastickou knihu o výživě, která vychází ze špičkových výskumov. Jedlo je našim najlepším spojencom pri udržiavaní dobrého zdravia, ale otázka, čo naozaj jesť, je mimoriadne komplikovaná. Tim Spector, ktorý patrí k priekopníkom vedecky podloženého prístupu k výživě, nás nabáda, aby sme sa prestali zaoberať zastaranými predstavami o množstve kalórií a zamerali sa skôr na to, ako každý z nás reaguje na rôzne druhy potravín. V knihe Jedlom k lepšiemu životu autor čerpá z viac než desaťročného vedeckého výskumu a spolu s osobnými poznatkami prináša nového a komplexného sprievodcu o tom, čo by sme mali o jedle vedieť. V knihe sa venuje všetkým aspektom potravín vrátane ich vplyvu na životné prostredie či alergie a rozpráva aj o klamlivých označeniach na etiketách a podvodoch s rôznymi druhmi potravín. Zároveň poukazuje na mnoho úžasných a prekvapivých vlastností jednotlivých potravín, o ktorých sme doteraz veľa nevedeli. Kniha Jedlom k lepšiemu životu je praktická a na informácie bohatá príručka plná zaujímavých poznatkov, ktoré čitateľov naučia rozumieť jedlu, aby si vedeli vyberať potraviny vhodné nielen pre vlastné zdravie, ale aj pre zdravie celej planéty.

VÍCHOVÁ, V.: [Autogenní trénink a autogenní terapie : relaxace, která pomáhá.](#) Praha : Portál, 2024. 181 strán. ISBN 978-80-262-2176-0.

Autogenní trénink (AT) představuje tradiční a nejrozšířenější evropskou relaxační metodu. Jeho cílem je dosáhnout svalové relaxace s cílem duševního uvolnění. Jde rovněž o zlepšení orgánových funkcí řízených vegetativní nervovou soustavou a autosugestivní ovlivnění pomocí intencionálních formulí. Předkládaná publikace se zabývá historií metody, osobností jejího tvůrce J. H. Schultze a jeho následovníky, indikacemi a kontraindikacemi, formami nácviku, praktickým popisem jednotlivých stupňů AT, vhodnými pozicemi pro nácvik, prací s intencionálními formulkami, autogenní meditací a terapií, výzkumy na poli AT, spojením AT s hudbou a řadou dalších témat. V závěru knihy čtenář najde přehled obtíží a onemocnění, které lze úspěšně ovlivnit pomocí AT. Mgr. et Mgr. Veronika Víchová je psycholožka s atestací z klinické psychologie a funkční specializací z psychoterapie.

KOMUNIKAČNÝ A DOPRAVNÝ PRIEMYSEL ÚČTOVNÍCTVO OBCHODNÝ MANAŽMENT VZŤAHY S VEREJNOSŤOU

KUNA, F. – PAVLÍK KÁČEROVÁ: [Neznáme príbehy úspešných značiek : prečo chodíme denne 10 000 krokov, zásnubný prsteň je diamantový a Santa Claus červený?](#) [Bratislava] : Floating Minds, s.r.o., 2023. 187 strán. ISBN 978-80-974659-0-2.

Už ste sa niekedy zamýšľali nad tým, prečo máme denne chodiť 10 000 krokov, zásnubný prsteň býva diamantový (a nie smaragdový alebo rubínový) a Santa Claus je červený? Prečo IKEA nemá žiadne okná, ale ponúka superlacné jedlá a detský kútik zadarmo? Prečo mala Pepsi kedysi 6. najväčšiu armádu sveta, Lidl si otvoril reštauráciu a vyprážené kura z KFC je v Japonsku tradičným štedrovečerným jedlom? Objavte neznáme príbehy 52 úspešných značiek v tejto jedinečnej knihe! Dozviete sa aj, že ľudia odmietali, priam neznášali, všetky vynálezy, ktoré nám dnes prídu také normálne ako dýchanie. Prvú vodičku auta pokladali za bosorku, splachovacie záchody boli pre nich maximálne nehygienické a nákupné vozíky ich urážali. A mnoho ďalšieho.

RÔZNE ODVETVIA PRIEMYSLU A REMESIEL

BRAMBATTI, M. – VINCI, C.: [Jewellery illustration and design . Vol. 1 , From technical drawing to professional rendering.](#) Barcelona : Hoaki, 2023. 199 strán. ISBN 978-84-16851-57-7.

The first volume in this two-part series provides a step-by-step guide to the fundamental aspects of the graphic representation of a wide range of jewellery pieces, from the simplest to the most complex forms. Different volumes, spaces, surfaces and finishes are explained in detail, as are methods for depicting different materials, from timeless metals and precious stones to substances such as celluloid and bakelite. The objective of this book is not to showcase completed jewellery pieces. Instead, it aims to provide readers with the tools needed to be able to accurately convey their ideas and master use of colour, as well as to draw different facets and effects such as brilliance, transparency and opacity. It does so by explaining a variety of illustration techniques involving pencils, markers, pastels, tempera and computer rendering.

BRAMBATTI, M. – VINCI, C.: [Jewellery illustration and design . Vol. 2 , From the idea to the project.](#) Barcelona : Hoaki, [2022]. 199 strán. ISBN 978-84-17656-56-0.

Having learned about geometry, perspective and representation of materials in the first volume, this second book in this two-part series delves deeper into the process of designing jewelry, from the first sketch to the final representation, with special emphasis on how to work on ideas, plan a collection, and design and depict a wide variety of pieces, taking the inspiration from natural forms or art history. The fundamentals of drawing different pieces, such as necklaces, rings, earrings, and bracelets, are carefully explained and illustrated in the book, which includes all the technical details to be taken into consideration when planning a jewelry piece, from the executive point of view. While the first volume focused on the tools needed to be able to accurately convey ideas, draw different materials, facets and effects, and master the use of color, this publication tackles the process from the initial idea, based in natural or geometrical forms, to the final drawing of the completed piece, including illustration techniques and sources of inspiration, all aspects that will stir up the reader's creativity. It is the ultimate tool and resource for jewelry students and professionals, and even illustrators in search of professional guidelines in freehand drawing and painting techniques when representing jewelry.

LEE, S.H. (ed.): *Eucalyptus : engineered wood products and other applications*. Singapore : Springer, [2024]. 197 strán. ISBN 978-981-99-7918-9, 978-981-99-7919-6.

This book highlights the world distribution of eucalyptus plantations and the recent state of research on the utilization of planted eucalyptus for engineered wood products (EWPs) manufacturing. EWPs such as particleboard, fiberboard, oriented strand board, laminated veneer lumber, plywood, glue-laminated lumber, and cross-laminated lumber are highlighted. Eucalyptus is the main fiber resource for the pulp and paper industries in developed countries. Timber and fibers extracted from eucalyptus have long been utilized for solid wood and manufacturing of medium-density fiberboard. Other uses of eucalyptus such as pulp and paper, fuels, and chemical feedstocks are also discussed. Economic, social, and environmental assessments of eucalyptus products are presented.

RAYNER, G. – CHAMBERLAIN, R.: *Warhol : the textiles*. New Haven : Yale University Press, 2023. 159 strán. ISBN 978-0-300-27051-8.

The first publication devoted to the textile designs of one of the twentieth century's greatest artists, showcasing a rarely discussed aspect of the Pop Art superstar's career. Andy Warhol (1928–1987), a giant of twentieth century art, is known to most people for his iconic images of soup cans, Coke bottles, and Marilyn Monroe. Before his meteoric rise to fame in the early 1960s as a Pop Art superstar, Warhol was a highly successful commercial artist in New York. The late Matt Wrbcian, former chief archivist of the Warhol Museum in Pittsburgh, once said "there are very few stories left to tell about Warhol, but textiles is one of them". This is the first book devoted to the commercial textile designs of this leading figure in the history of art. With stunning new photography throughout, including unpublished images of newly discovered textiles, the book sheds new light on a previously undocumented but important aspect of Warhol's oeuvre. Featuring over 30 different textiles, from ice cream sundaes to acrobatic clowns, Warhol: The Textiles offers a unique record of the beginnings of one of the twentieth century's greatest artists.

VRTEL, A.: *Keltské mincovníctvo a Bratislava*. Bratislava : Veda, vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied, 2024. 80 strán. ISBN 978-80-224-2054-9.

Publikácia prináša nový pohľad na viaceré ťažiskové problémy keltského mincovníctva. Autor podrobne sleduje otázky technológie výroby i organizácie razby a mapuje aj rôzne oblasti uplatnenia mincí v dobe laténskej (symbol prestíže a statusu, nástroj legitimizácie moci a osobnej či rodinnej propagácie, obetina, miera hodnôt a obeživo). Široký priestor venuje aj výtvarnému prejavu a ikonografii mincí bratislavského typu. Nástup špecifickej romanizovanej symboliky na týchto razbách (kalydónsky kanec, harpya, okrídlený kentaur/sfinga) vysvetľuje väzbami keltských elit na stredomorské prostredie a ich postupnou akulturáciou. Približuje historické pozadie preberania námetov klasickej antiky a poukazuje na tradičný zvyk prijímania rukojemníkov z radov barbarskej nobility na výchovu v Ríme.

UMENIE
REKREÁCIA
ZÁBAVA
ŠPORT

HANÁKOVÁ, P.: [Máme svoj film! : slovenská filmová kultúra a propaganda 1939–1945.](#)
Bratislava : Slovenský filmový ústav, 2024. 423 strán. ISBN 978-80-69059-00-9.

Publikácia Máme svoj film! Slovenská filmová kultúra a propaganda 1939 – 1945 je prvou samostatnou monografiou venovanou domácej filmovej kultúre v období Slovenského štátu. Film skúma v širšom kultúrnom i recepčnom rámci. Nevenuje sa len filmom a ich tvorcom, ale aj inštitucionálnemu zázemiu filmu, propagande a cenzúre, skladbe a podmienkam kinoprojekcie, diváctvu či marketingovým politikám. Aj vzhľadom na to, že konečným produktom tohto obdobia ešte nie je dlhometrážna produkcia – teda to, čo obyčajne tvorí „chrbtovú kosť“ národnej kinematografie, bolo treba záujmy i nástroje ich (s)poznávania rozšíriť do interdisciplinárnych polí. Práve preto by kniha mohla byť zaujímavá aj pre širšie čitateľstvo.

PETRÁŠ, V.: [Jak vychovat z dítěte sportovce : bez typických rodičovských chyb.](#)
Praha : Portál, 2024. 199 strán. ISBN 978-80-262-2127-2.

Cílem knihy je na základě řady příkladů ze života mladých sportovců a jejich rodin, s nimiž autor pracuje, lépe porozumět tomu, v čem může být sport pro život a růst mladého člověka užitečný a jak tyto možnosti naplno rozvinout – ale také tomu, jak lehce se může ze sportu stát primárně zdroj negativních emocí, frustrace a demotivace. Kniha se obrací na rodiče, kteří mají v rukou obrovskou moc – mohou všechny pozitivní vlivy sportu znásobit, ale také je překloupat do jejich nejznetvořenější podoby. Tato kniha jim poradí, jak si všimnout typických „rodičovských chyb“, a pomůže nalézt takový přístup a styl komunikace, kterým umožní mladému sportovci vytěžit z jeho sportovního příběhu maximum – jak sportovně, tak lidsky.

JAZYK
LINGVISTIKA
LITERATÚRA

LINGVISTIKA A JAZYKY

MACÍKOVÁ, O. – MLÝNKOVÁ, L.: [Nová učebnice současné španělštiny . 1. díl.](#)
V Brně : Edika, 2023. 480 strán. ISBN 978-80-266-1381-7.

Vše potřebné pro běžnou komunikaci se Španěly. Nová učebnice současné španělštiny – 1. díl je určena všem zájemcům o získání základů španělského jazyka. Díky klíči k většině cvičení je vhodná i pro samostudium. S její pomocí lze nabýt schopnost komunikovat a psát v běžných životních situacích na úrovni B1+ Společného evropského referenčního rámce. Nová učebnice navazuje na úspěšné 1. vydání z r. 2005, doplňuje ho, aktualizuje a obsah podává atraktivnější formou. Každá kapitola je rozdělena na dvě části: 1. část obsahuje originální texty s nahrávkami frazeologie, výklad gramatiky, gramatická cvičení na upevnění znalostí z předchozích lekcí a procvičení nové látky, 2. část je zaměřena na konverzaci. Skládá se z výrazů a frazeologie k příslušnému konverzačnímu okruhu a řady komunikativních cvičení. Na konci knihy je zařazen přehled časování sloves, klíč k většině cvičení, španělsko-český slovníček, česko-španělský slovníček.

DRÖSSER, CH. – Coenenberg, N.: [100 dětí : jak se nám žije na světě](#). Praha : Portál, 2023. 102 strán. ISBN 978-80-262-2068-8.

Máš pokoj plný hraček, milující rodiče, více než jeden pár bot, každý rok jezdíš někam na prázdniny a připadá ti to docela normální? V Evropě to může platit pro celou řadu dětí. Jak to ale vypadá, když se podíváš na všechny děti na světě? Chceš vědět, kde a jak žijí jiné děti a kolik z nich umí číst nebo musí pracovat, kolik jich potřebuje brýle, kolik má skutečně boty a vlastní mobilní telefon? Pak držíš v rukou tu správnou knihu! Kniha získala Německou literární cenu pro mládež v roce 2021. Je určena dětem od 8 let.

GREANEY, M.: [Sivý muž](#). Bratislava : Lindeni, 2024. 358 strán. 978-80-566-3972-6.

Je to dobrý člověk a ešte lepší zabijak. Urobí, čo je nemožné, a potom zmizne. Tí, ktorí sa zakrádajú v tieňoch, ho poznajú pod prezývkou Sivý muž. Vo svete tajných operácií, agentov v službách štátov aj súkromných korporácií je legendou. Nikdy neminie cieľ. Lenže vo svete sú aj nebezpečnejšie sily ako Court Gentry. Sily ako peniaze a moc. A niektorí ľudia ich považujú za to jediné, kvôli čomu stojí za to ísť do boja. V ich očiach je Gentry zbytočný a treba sa ho zbaviť. Court Gentry im však ukáže, že nepozná žiadnu sivú zónu medzi zabíjaním kvôli živobytiu a zabíjaním pre prežitie. Kniha, pri ktorej od napätia zabudnete aj dýchať. Greaneyho románový debut predstavuje záhadného nepolapiteľného Courta Gentryho, bývalého príslušníka CIA a dnes legendárneho nájomného vraha. Muž s desivou schopnosťou zabíjať a striktným morálnym kódexom sa ticho presúva z jednej akcie do druhej, ale keď sa proti nemu obrátia jeho bývalí zamestnávateľia aj jeho vláda, nezostane mu žiadna úniková cesta ani bezpečný úkryt. Gentry sa pustí na zúfalý útek naprieč Stredným východom aj Európou – proti nemu sú mocní nepriatelia a najmä čas.

LUNDE, M.: [Sen o strome](#). Bratislava : Slovart, 2024. 381 strán. ISBN 978-80-566-6053-9.

Longyearbyen, rok 2110. Hlboko v horách na severe sa nachádza úložisko semien rastlín zo všetkých kútov sveta. Tommy vyrastá v drsnom prostredí Špicbergov s dvoma bratmi, pre ktorých by urobil čokoľvek, a so starou mamou, správkyňou úložiska. Prežiť kúsok južne od severného pólu je náročné, no malé spoločenstvo ľudí si tam našlo svoj spôsob existencie – pred mnohými rokmi prerušili kontakt s inými krajinami a žijú v súlade s prírodou. V tom istom čase, ďaleko od nich, žije Tao zo spomienok na svojho syna Wei-Wena, ktorého stratila pred dvanástimi rokmi. Dni jej plynú rovnako, otupne a smutno. Tao hladuje, tak ako ostatní ľudia žijúci v biednom a spustošenom prostredí, z ktorého dávno zmizla väčšina rastlinných druhov. Všetko sa však zmení v deň, keď ju požiadajú, aby viedla expedíciu na sever. Cieľom výpravy sú Špicbergy a úložisko semien. Záverečný diel románového cyklu Maje Lunde o klimatických zmenách.

SONG, Y.: [*A1 airfield : the legend of a B-29 crew in China during WWII.*](#) Beijing : China Intercontinental Press, 2018. 350 strán ISBN 978-7-5085-3413-8.

This is a love story that lasted one day in actuality but a lifetime in memories...a longing across the Pacific Ocean that spans nearly half a century. –This is a love story that lasted one day in actuality but a lifetime in memories...a longing across the Pacific Ocean that spans nearly half a century.

TASSO, T.: [*Oslobodený Jeruzalem 1581.*](#) Bratislava : Perfekt, a.s., 2024. 765 strán. ISBN 978-80-8226-110-6.

Oslobodený Jeruzalem dopísal Torquato Tasso v roku 1575 – dvanásť rokov po ukončení Tridentského koncilu. Komponoval ho napoly ako historický epos, teda to, čo malo dať predstavu, aký bol v čase prvej krížovej výpravy (na konci jedenásteho storočia) smer dejín a život vtedajších ľudí, a napoly ako román vo veršoch. V Oslobodenom Jeruzaleme vidno popri historickom a lúboštnom rozmere spredmetnenie túžby človeka za najvyšším poznaním, ktoré je z biblicko-historického hľadiska ťažko potlačiteľným ľudským snom. Slovenskí čitatelia dostávajú možnosť vžiť sa čítaním vrcholného diela svetovej barokovej literatúry do cítenia a zmýšľania v dobe, keď Torquato Tasso tento epos tvoril.

XIAOYING, W.: [*Behind the singing masks.*](#) New York : Better Link Press, [2015]. 312 strán. ISBN 978-1-60220-247-4.

In this contemporary Chinese novel, a family opera performers struggles to remain true to each other and their art as they are buffeted by political turmoil and personal drama. The eventful lives of three generations of outstanding Chinese opera performers form the framework of Behind the Singing Masks, a story of turmoil and resolution, both personal and political. Xie Yingge, a celebrated dan actor of Yue Ju (also known as Shaoxing Opera), grew up and thrived in an environment alive with music. But just as she and her art form were at their zenith in the 1960s, the Cultural Revolution arrived to tear them down. After the decade-long turmoil, as Xie Yingge was poised to revive her career, a stroke forced her to leave the stage for good. To perpetuate the stage persona she had devoted her life to creating, she directed, with the complicity of her younger sister and her stage partner, a play of masks that lasted sixteen years. Was it life imitating art or art imitating life? This engaging story of human frailties, magnified by political movements, is marked by betrayal but also dedication, both to loved ones and to art.

DREVICKÁ, A.: [*Vitajte v Banskej Bystrici.*](#) [Košice-Myslava] : [TypoPress - tlačiareň], 2022. 1 zväzok nečíslovaných strán. 978-80-8129-139-5.

Útla knižka Vitajte v Banskej Bystrici, ktorá je doplnená aj autorkinými fotografiami, ktoré zachytávajú genius loci Banskej Bystrice očami ženy. Zaujímavosťou tejto poslednej básnickej zbierky je, že verše, okrem toho, že sú vďaka jej synom a priateľom prebásnené do dvoch svetových jazykov, dala preložiť aj do aktuálnej ukrajinčiny. Preklad urobila Viktória Machek.

**GEOGRAFIA
BIOGRAFIA
DEJINY**

GEOGRAFIA
ZEMEPIS
VÝSKUM ZEME A JEDNOTLIVÝCH KRAJÍN
CESTOVANIE

DVOŘÁK, P.: [Ťažké časy v Číne : a ako ma vyhnali z vlastného domu!](#) [Budmerice] : Vydavateľstvo RAK, 2024. 255 strán. ISBN 978-80-85501-93-3.

Pavel Dvořák berie čitateľa naspäť do Číny, tentokrát však v období, kedy cudzinci neboli v krajine vítaní. Druhá autorova kniha je o hľadaní domova, o ceste za poznaním komplikovanej krajiny, ako aj o pochopení sveta v čase krízy. Hoci autor na svoju prvotinu nadväzuje vážnejšími témami, ponechal si ľahkosť pera, ktorú jeho čitatelia už poznajú, a opäť nešetril cestovateľskými fotografiami, ani doplňujúcimi videami, ktoré čitateľ nájde na okraji strán vo forme QR kódov. Ťažké časy v Číne je kniha úprimná, ľudská, plná zaujímavých ľudí a skutočných príbehov. Nevyhýba sa ťažkým či kontroverzným témam, traumatickým zážitkom, ani komediálnej absurdite, či trápny udalostiam, ktoré by mnohí autori na papier nedali. Niektoré kapitoly šokujú, iné poučia a pri niektorých sa nebudete vedieť prestať smiať. Je to skrátka príbeh, ako ho napísal sám život. A život píše tie najlepšie príbehy.

ŠVEDA, M. – VÝBOŠŤOK, J. – GURŇÁK, M.: [Cesta \(z\) mesta : atlas suburbanizácie Bratislavy.](#) Bratislava : N Press, 2024. 141 strán. ISBN 978-80-8230-248-9.

Presťahovať sa za mesto je lákavejšou možnosťou pre čoraz väčší počet ľudí, ktorí sa snažia nájsť kvalitné a cenovo dostupné bývanie. Ved' kto by nechcel bývať v rodinnom dome, no stále v blízkosti mesta? Príchod nových rezidentov však prináša celý rad zmien a z donedávna pokojných prímestských obcí sa postupne stávajú rýchlo rastúce predmestia. Hovoríme o suburbanizácii - procese populačného a ekonomického rastu v zázemí miest, jednom z najdynamickejších procesov v novodobých dejinách Slovenska. Ako sa menilo zázemie Bratislavy? Ako sa žije na predmestiach a aké sú výhody či nevýhody života v nich? Odkiaľ a kam sa sťahujeme a ako ďaleko dochádzame? Kniha prináša súbor máp a grafov, ktoré zachytávajú tento proces z rôznych perspektív. Prostredníctvom rozmanitých vizualizácií dokumentuje premenu zázemia Bratislavy, osvetľuje základné pojmy, trendy a tendencie. Nájdete v nej aj množstvo vysvetľujúcich textov. Je tak určená všetkým, ktorí radi skúmajú mapy a uvažujú o priestorových prejavoch vývoja spoločnosti.

VNENČÁKOVÁ, M.: [S Brontíkom na severnom Spiši a v Pieninách.](#) [Stará Ľubovňa] : Severný Spiš - Pieniny, [2024]. 32 strán. ISBN 978-80-570-5716-1.

Branko Brontík je malý dinosaur, ktorý spolu s rodinou navštívil severný Spiš a Pieniny. Videl mnoho krásnych a zaujímavých miest a so svojimi zážitkami sa chce podeliť spolu s vami. Začítajte sa do jeho zážitkov prostredníctvom rozprávkovej knihy, ktorú vydala organizácia cestovného ruchu severný Spiš – Pieniny s podporou Ministerstva cestovného ruchu a športu Slovenskej Republiky.

CHANGTIA, Z.: [*An Irishman in China : Robert Hart, Inspector General of the Chinese Imperial Maritime customs.*](#) New York : Better Link Press, [2014]. 191 strán. ISBN 978-1-60220-238-2.

It was a long journey—in more ways than mere geography—from a childhood in Northern Ireland to becoming the most influential foreigner in 19th-century China. This historical novel follows the life of Robert Hart, whose career in China spanned more than half a century during the turbulent last decades of the Qing dynasty. As the Qing government's Inspector General of the Maritime Customs Service, Hart was involved in many major events of late Imperial China. While negotiating his way through civil dissent and foreign conflicts, he played an instrumental role in the country's modernization. A rare foreigner who learned the language and developed a deep interest in and sensitivity to the culture, Hart had a passion for his adopted country but continually struggled in his dual role as British subject and employee of the Chinese government. Hart's personal life was not without its own challenges as he grappled with his relationship with his Chinese lover and the children he had with her, as well as his British wife and their family together. Long periods of conflict, loneliness and doubt lurked behind the professional triumphs for which he became world-renowned. Based on exhaustive historical research, the story is enlivened by dialogue and plot elements suggested by the author's deep knowledge of Hart and the country and times in which he lived. The reader will be rewarded with insight into this pivotal period in Chinese history through the lens of the life of one fascinating individual.

KOLIVOŠKOVÁ, R.: [*Alexej Duchoň : muž, ktorý miloval hviezdy.*](#) Hurbanovo : Slovenská ústredná hvezdáreň Hurbanovo, 2024. 75 strán. ISBN 978-80-89998-36-4.

JUDr. Alexej Duchoň patril k tým nemnohým občanom Prešova, ktorí trvale zasiahli do dejín mesta a celým svojím životom zanechali hlboké stopy v pamäti súdobých svedkov. Sláva jeho činov, objavná a vytrvalá práca, neúfňajúca starostlivosť o veci verejné, ale aj záujem o obľúbenú astronómiu, ktorej sa venoval až do svojej smrti, to všetko naznačuje rozsah i náplň bohatej činnosti nezabudnuteľného človeka.

NAPIEROVÁ, S.: [*Mijazaki a jeho svet.*](#) V Praze : Paseka, 2023. 318 strán. ISBN 978-80-7637-330-3.

Hajao Mijazaki vyrústal v postapokalyptické atmosfére Japonska po atomových útocích na Hirošimu a Nagasaki. Právě zde se rodí jedna z interpretačních linií knihy, která zdařile kombinuje režisérovu biografii s výkladem jeho filmů a přináší spoustu detailů o Mijazakiho životě, inspiracích či tématech, ať už jde o silné hrdinky, environmentální noční můry, nebo vize utopických společností. Mijazakiho kultovní snímky jako *Můj soused Totoro*, *Princezna Mononoke* nebo *Cesta do fantazie* otevřely Západu umění japonské animované tvorby a dodnes ovlivňují celosvětovou popkulturu od komiksů po videohry. Odpověď, proč je právě Mijazaki tak vlivný, nabízí kniha, která podle mnohých patří k zásadním publikacím, jež čtenáře seznamují se světem anime a mangy.

FEYFRLÍKOVÁ, M.: [Gastronomie českého středověku : co lidé jedli a pili, jak stolovali a hodovali.](#) Praha : Grada Publishing, 2024. 224 strán. ISBN 978-80-271-3829-6.

Zapomeňte na klišé barbarských bouřlivých hostin, při kterých se kosti hází přes ramena psům. Středověká gastronomie elit byla vysoce kultivovaná a vynikala velice důmyslnými recepty, jež využívaly luxusních surovin, které dnes znovu pracně objevujeme. Patří mezi ně například mandlové mléko, rýžová mouka, konopný olej, ale i exotická pozapomenutá koření, jež byla dříve žádanou součástí luxusnějších pokrmů, které si s pomocí této kuchařky můžete doma sami uvařit. Poodhalí vám mimo jiné také, co stálo za úspěchem středověkých kuchmistů a jakým způsobem probíhaly bankety na nejprestižnějších panovnických dvorech. Kniha má velký počet nových (dosud nepublikovaných) receptů, velké množství skvělých fotografií, podrobnější výklad k tradičním surovinám a nové výsledky archeologických výzkumů, které upřesňují nebo dokonce mění naše představy o středověm způsobu života. Naleznete znovu fascinující chutě naší minulosti a pochutnejte si!

CHLEPKO, P.: [Samospráva a právo mesta Krupina v stredoveku.](#) Ružomberok : Society for Human Studies, 2024. 208 strán. ISBN 978-80-974339-4-9.

V časech panovania kráľa Bela IV. získala komunita mešťanov v Krupine svoje privilégia, ktoré dali základ neskoršiemu krupinskému právu, s ktorým sa pri svojej práci stretol ne jeden historik. Toto právo našlo okrem samotnej Krupiny uplatnenie aj v desiatkach ďalších lokalít. Výraznou mierou tak pomohlo rozvoju osídlenia na území Slovenska v stredoveku. Krupina v priebehu stredoveku vytvorila okolo seba rozsiahly právny okruh a neraz zasiahla aj do vývoja práva v celouhorskom kontexte. Doteraz však nevyšla práca, ktorá by sa touto témou zaoberala do hĺbky. Práve táto publikácia má toto biele miesto zaplniť. V prípade stredovekých uhorských miest ide ruka v ruku s privilégiami a právom aj ich samospráva. Richtár a mestská rada často tvorili súdny tribunál mesta. Popri súdnej funkcii richtár a mestská rada riešili rôzne otázky hospodárstva mesta, jeho fungovania a v neposlednom rade hájili záujmy mesta – často aj pred samotným panovníkom. Publikácia prezentuje vývoj a fungovanie samosprávy v stredovekej Krupine, kde môžeme nezriedka sledovať konanie konkrétnych mešťanov, ktorí doslova tvorili dejiny mesta. Publikácia prináša hlboký a analytický pohľad na vývoj samosprávy a práva v Krupine. Prezentované poznatky a tvrdenia sú založené v prevažnej miere na náročnom a pracnom výskume archívneho materiálu. V chronologickom slede sú prezentované poznatky o vývoji, obsahu, charaktere a rozšírení práva. Tam, kde to situácia dovoľovala, sú informácie podávané podrobnejšie, niekedy až v nuansách. Takýto postup umožňuje nahliadnuť do problematiky omnoho hlbšie. Okrem toho si čitateľ môže urobiť živý obraz o tom, ako vyzerala súdna agenda stredovekého mesta a čo to znamenalo, keď sa udelilo krupinské právo.

KLÍMA, J.: [Dějiny Mosambiku.](#) Praha : NLN, 2023. 483 strán. ISBN 978-80-7422-941-1.

Mosambická republika je dnes konsolidovaným, lidnatým a slibným africkým štátom, ktorý priťahuje stále viac českých turistů, podnikateľů, ale i humanitárních pracovníků. Rychlý běh dějin a současná přeměna Mosambiku v nepostradatelného světového dodavatele surovin způsobily, že ranější práce rychle zastarávají. Navíc historická věda poslední dobou přinesla dlouhou řadu hodnotných studií a digitalizace zpřístupnila dříve nedostupné prameny, což spolu s měnící se globální scénou nutí k doplnění, přepracování, či dokonce revizi dosavadních stanovisek i faktů. Pokládáme proto za užitečné, aby čeští afrikanisté, historikové i další zájemci o světový vývoj dostali aktualizovaný text. Zaslouží si to vzestupující Afrika i Mosambik jako jedna z historicky nejexponovanějších a v současnosti nejvýznamnějších afrických zemí.

KÓNYA, P. (ed.): [Imrich Thököly : jeho život, povstanie a doba](#). Prešov : Vydavateľstvo Prešovskej univerzity, 2023. 239 strán. ISBN 978-80-555-3205-9.

Kniha je najnovším spracovaním života a činnosti jednej z najkontroverznejších osobností našich starších dejín, Imricha Thökölyho. Je napísaná na základe dôkladnej kritickej analýzy doterajšej literatúry k téme a množstva dobových archívnych dokumentov. Popri životnej dráhe Thökölyho, nazývaného súčasníkmi aj "kuruckým" alebo "slovenským" kráľom, sa autor sústredil predovšetkým na udalosti Thökölyho povstania, najväčšieho protihabsburského ozbrojeného vystúpenia v 17. storočí, ktoré prebiehalo najmä na území Slovenska. Venuje sa aj u nás menej známym osudom kniežata po porážke povstania a napokon návratu jeho ostatkov do vlasti. Samozrejme, prináša aj hodnotenia miesta tejto osobnosti v našich a európskych dejinách.

OSTROWSKA, J.: [Oni : osudy kvír ľudí počas II. svetovej vojny](#). Bratislava : O. Z. kapitalks, 2024. 385 strán. ISBN 978-80-974085-7-2.

Kniha Oni. Osudy kvír ľudí počas druhej svetovej vojny od Joanny Ostrowskej je ojedinelým dielom na pomedzí historickej reportáže a odbornej monografie. V roku 2022 získala ocenenie čitateľiek a čitateľov v rámci prestížnej poľskej knižnej ceny Nike. Autorka v knihe Oni na základe výsledkov dlhoročného výskumu vyplní ďalšie biele miesta v historickej pamäti a dáva slovo zabudnutým obetiam nemeckého nacizmu – ale nielen im. Ako totiž ukazuje na stránkach svojej knihy, kvír ľudia odsúdení podľa paragrafu 175, ak vôbec nacistický teror prežili, museli peklo, ktorým si prešli, tajiť ešte dlhé desaťročia po vojne. Prostredníctvom príbehov jednotlivých protagonistov nám Ostrowska pripomína, aké sú dôsledky toho, keď sa väčšina „chráni“ pred menšinou. „Oni“ boli iní. Považovali ich za sexuálnych predátorov, dokonca pedofilov a navyše ich bolo pomerne málo. Ich príbehmi sa nikto nezaoberal, nikto si ich nepripomínal a nikto ich nepovažoval za obeť nacistického systému. O tých, ktorí prežili, sa mlčalo. „Oni“ neexistujú vinou nás, boli vymazaní predvojnovými fantazmagóriami živenými nacistickou propagandou a zvrátenými vojnovými a táborovými klebetami. Prirovnávali ich k bezmenným zvodcom, kriminálnikom a asociálnym žvlom. Proti týmto predstavám je nutné sa vzbúriť. O „nich“ už nie je možné ďalej mlčať. Joanna Ostrowska je poľská historička, teatrologička, filmová kritička, dramaturgička a vysokoškolská pedagogička. Zaoberá sa problematikou sexuálneho násillia počas druhej svetovej vojny a zabudnutými obetami nacizmu. Jej predchádzajúca kniha Premičané. Nútená sexuálna práca počas druhej svetovej vojny (2018) získala prestížne ocenenie Mauthausen-Memorial-Forschungspreis.

ZAPOTOCZNY, W.S. ml.: [The road to Auschwitz : the deportation of the Slovak Jews by the Hlinka Guard](#). [Stroud] : Fonthill, [2022]. 191 strán,. ISBN 978-1-78155-880-5.

The holocaust began for the Slovak Jews in Autumn of 1938, when Slovakia became an autonomous region. Jewish property was confiscated and businesses liquidated at bargain prices all in an effort to "Aryanize" the country. But by March 26, 1942 the first trainloads of Jews deported from Slovakia embarked to their final destination at Auschwitz, and death camps in the Lublin area. The mechanism for rounding up the Jews and subsequent forced deportation was the Hlinka Guard. By October 1942 the Hlinka Guard had overseen the deportation of some 60,000 Slovak Jews. During the 1944-1945 German occupation, another 13,500 Jews were deported and 5,000 imprisoned. Many of the Jews ended up at the Auschwitz Birkenau Concentration and Extermination Camp. After a brief respite, the Hlinka guard once again took to rounding up, and persecuting Jews throughout Slovakia. Slovak Gypsies (Roma) were also persecuted by the Hlinka Guard. Hlinka Guardsmen were used to do the dirty work, killing suspect Roma rebels in front of their wives and children, and then murdering the entire family.